

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/125/2020
Identifikačné číslo spisu:	6117260232
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6117260232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Wüstenrot stavebná sporiteľňa a. s., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 77, IČO: 31 351 026, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanej O., nar. XX.X.XXXX, bytom A. o zaplatenie 21.968,31 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 2Csp/40/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. októbra 2019 sp. zn. 2Co 95/2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23. októbra 2019 sp. zn. 2Co 95/2019 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. decembra 2018 č. k. 2Csp/40/2018-91 uložil I. výrokom žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 21.968,31 € s 5% úrokom z omeškania ročne od 17.12.2017 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku súd žalobu zamietol a III. Výrokom rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že medzi stranami sporu bola uzatvorená dňa 16.01.2015 úverová zmluva, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý medziúver vo výške 20.000,- eur s fixnou úrokovou sadzbou 7,79% ročne, žalovaná sa zaviazala finančné prostriedky medziúveru použiť na rekonštrukciu nehnuteľnosti, a keďže neskôr žalovaná nerešpektovala upomienky o nezaplatení splátok úveru a nemala záujem o vysporiadanie svojich záväzkov, žalobca dňom 28.06.2017 požiadal o okamžité splatenie celého zostatku úveru vo výške 20.724,- eur. Nesplatená istina úveru k tomuto dňu predstavovala spomínanú sumu 20.724,- eur. Súd prvej inštancie preto v tejto časti žalobe vyhovel, príslušenstvo pohľadávky odôvodnil § 517 OZ. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol so zdôraznením, že vyhlásením mimoriadnej splatnosti úverová zmluva zanikla. Dlžník nemá zmluvnú povinnosť platiť dohodnutý úrok z úver, má však povinnosť zaplatiť zákonný úrok z omeškania z dlžnej sumy. Ustanovenie zmluvy č. 8 bod 6, ktoré umožňuje veriteľovi po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru uplatňovať dohodnutú úrokovú sadzbu, súd prvej inštancie považoval za neprijateľnú zmluvnú

podmienku, a teda absolútne neplatnú. S poukazom na konštantnú judikatúru súdov uviedol, že zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Spotrebiteľovi vzniká povinnosť vrátiť nesplatenú istinu a splatné úroky ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP majú za to, že neúspech žalobcu v konaní bol nepatrný.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 23. októbra 2019 sp. zn. 2Co/95/2019 výrokom I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a III., ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a vo výroku o náhrade trov konania (t. j. vo výroku II. a III. rozsudku prvoinstančného súdu). Vo zvyšku ponechal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3.1. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania v zmysle zásad vyjadrených v § 379 CSP spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu opodstatnené nie je.

3.2. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu zdôraznil, že úver je odplatným právnym úkonom, pri ktorom odplatu predstavujú spravidla úroky. Je to zrejme z § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

3.3. Vychádzajúc z uvedeného, úverové obdobie, teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú, medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Ak si ale účastníci dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do splatnosti úveru nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Inštitút úrokov z omeškania je odlišný od inštitútu odplatných úrokov a má sankčnú povahu. Úroky z omeškania v občianskoprávných veciach sú právne regulované, čo do ich maximálnej výšky.

3.4. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne v splátkach vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav, tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok veriteľa na úroky ako ceny dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky. Ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol

vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil.

3.5. Možnosť veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky je právne upravená v ust. § 565 Občianskeho zákonníka, na ktoré v prípade plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy nadväzuje ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka je zaradené do 8. časti hlavy I. oddielu 6 tohto právneho predpisu upravujúceho zánik záväzkov. Vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany žalobcu ako veriteľa v zmysle ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka zmluva zaniká. Zanikajú všetky práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy a zaniká aj povinnosť žalovaných ako spotrebiteľov splácať žalobcovi poskytnutý úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie úroky. Úroky majú akcesorický charakter k hlavnej zmluve a teda nemožno požadovať úroky za obdobie, v ktorom už zmluva neexistovala, pretože zanikla. Ak hlavný záväzok zanikne, zaniká aj akcesorický záväzok a pretrváva len povinnosť nahradiť už splatné úroky. Spotrebiteľovi vzniká povinnosť vrátiť nesplatenú istinu a splatné úroky, ktorých výška sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zafixuje. V prípade omeškania spotrebiteľa s vrátením týchto prostriedkov je spotrebiteľ povinný platiť výlučne úroky z omeškania, avšak nie riadne úroky.

3.6. Čo sa týka obchodnoprávnej úpravy splatnosti úrokov táto vyplýva z ustanovenia § 503 Obchodného zákonníka. Ustanovenie § 503 ods. 1 a ods. 2 Obchodného zákonníka upravuje otázku riadneho splácania úrokov dohodnutých v zmluve, pričom odstavec 2 tohto ustanovenia upravuje toto riadne splácanie pre prípad, že sa poskytnuté peňažné prostriedky majú vrátiť v splátkach. Pre otázku splatnosti úrokov je podstatná prvá a posledná veta ustanovenia § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú. Práve prvá a posledná veta uvedeného ustanovenia ustanovujú, že veriteľ je oprávnený na úroky len do momentu vyhlásenia predčasnej splatnosti. Obchodný zákonník *expresis verbis* v prvej vete ustanovenia § 503 ods. 1 upravuje, že „záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť“ použité peňažné prostriedky a nie „záväzok platiť úroky je splatný v momente vrátenia“ použitých peňažných prostriedkov. *Expresis verbis* úpravu obsahuje tiež tretia veta uvedeného prvého odseku ustanovenia § 503 Obchodného zákonníka, keď splatnosť úrokov nastáva „v čase, keď sa má vrátiť“ zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov a nie „v čase, keď dlžník vráti“ zvyšok poskytnutých prostriedkov. Ustanovenie § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka je koncipované jednoznačne a nepripúšťa žiaden iný výklad.

3.7. Podľa krajského súdu za čas po splatnosti úveru patrí veriteľovi iba právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je aj navyšovanie úrokov z omeškania o úroky za úver po lehote splatnosti úveru.

3.8. Za situácie, že správny je aj výrok o trovách konania strán sporu, odvolací súd so zreteľom na všetky tieto dôvody rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP.

3.9. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 a nasl. CSP. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanej v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4.1. Dovolateľka v rozsiahlej právno-teoretickej a súdno-aplikačnej analýze a komparácii mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedla, že rozhodnutie

odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená a to od otázky: „Či má veriteľ právo na zmluvne dohodnuté úroky z poskytnutého úveru až do jeho vrátenia, a to aj za obdobie po splatnosti úveru“. Poukázala na to, že aj pri zohľadnení Občianskeho zákonníka sa nárok žalobkyne na zaplatenie zmluvne dohodnutých úrokov z nesplateného úveru posudzuje v súlade s § 502 a § 503 Obchodného zákonníka. Keďže ňou uplatňovaný nárok na zaplatenie úrokov z úveru vyplýva priamo zo zákona, odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru, keď jej nepriznal nárok na zaplatenie zmluvného úroku po zosplatnení úveru. Z uvedených ustanovení podľa názoru dovolateľky nevyplýva, že by povinnosť dlžníka platiť úroky bola limitovaná splatnosťou úveru, resp. že by bolo vylúčené simultánne úročenie pohľadávky po splatnosti peňažného záväzku úrokom z omeškania a súčasne úrokom podľa § 502 Obchodného zákonníka. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nezohľadnil, že protiprávny stav vyvolala žalovaná svojím nezodpovedným správaním. Má za to, že vyhlásením predčasnej splatnosti úveru nedochádza k zániku zmluvy, mení sa iba splatnosť jednotlivých častí pohľadávky (splátok). Podotkla, že pretrvávajúci stav, keď žalovaná naďalej užíva (nevracia) poskytnuté finančné prostriedky a žalobkyňa nimi fakticky nedisponuje, nie je dôvodom na nepriznanie zmluvne dohodnutých úrokov. Opačným výkladom dochádza ad absurdum k neodôvodnenému zvýhodneniu žalovaných v neprospech žalobkyne. Na základe záveru odvolacieho súdu je zároveň postavenie dlžníka lepšie v prípade porušenia záväzku (nesplácanie úveru), než v prípade riadneho plnenia povinností. Zdôraznila, že inštitút úroku je v právnej doktríne SR a ČR dlhodobo interpretovaný ako cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov a preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania (bez ohľadu na termín splatnosti úveru), t. j. do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi. Na potvrdenie uvedeného poukázala na rozsiahle komentáre Občianskeho zákonníka, Občianskeho zákonníka k uvedenej problematike, judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, ako aj na rozhodnutia všeobecných súdov v obdobných veciach. Konštatovala, že predčasným zosplatnením úveru v dôsledku porušenia povinnosti žalovaných tak paradoxne dochádza k ich ekonomicky výhodnejšiemu postaveniu, keď namiesto povinnosti zaplatiť žalobkyňi zmluvne dohodnuté úroky vo výške 7,79% p.a., je žalovaná povinná platiť iba úrok vo výške 5% p.a. V tejto súvislosti poukázala na odlišné stanovisko v náleze zo 24. októbra 2013, sp. zn. I. ÚS 547/2012, v uznesení zo 20. septembra 2017, sp. zn. III. ÚS 572/2017, rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo 29. júna 2010, sp. zn. 23Cdo/1201/2009.

5. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné i dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom potvrdzujúcom výroku ako aj súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti a v časti trov konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, ods. 2 a § 450 CSP).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods.1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné

charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

11. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobkyňa považuje za nesprávne právne posúdenú otázku, „či má veriteľ právo na zmluvne dohodnuté úroky z poskytnutého úveru až do jeho vrátenia, a to aj za obdobie po splatnosti úveru“.

12. Predmetnú právnu otázku (bod 10.) dovolací súd riešil rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na zasadnutí konanom 30. marca 2021 prijalo ako rozhodnutie zásadného významu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 5/2021. Jeho právna veta znie: „Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“. Na uvedené rozhodnutie nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1Cdo/94/2019, 2Cdo/83/2020, 3Cdo/35/2020, 4Cdo/66/2020, 5Cdo/46/2020, 6Cdo/56/2020, 7Cdo/186/2020, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/24/2020, v dôsledku čoho možno v ňom uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

13. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 po poukaze na nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru v rozhodovacej praxi odvolacích súdov konštatoval, že za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou, dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Tento záver je zároveň odrazom zásady nemo turpitudinem suam allegare potest, t. j. nikto nemôže mať prospech z vlastnej nepoctivosti (protiprávneho konania).

13.1. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa; podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná. Veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

13.2. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

13.3. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník-spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté

úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

13.4. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

13.5. Najvyšší súd vo veci sp. zn. 5Cdo/42/2020 na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že „v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“.

14. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

15. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok